

Beroepsaansprakelijkheid. Wanneer dient een notaris door te vragen of dienst te weigeren bij vermoeden van een stromanconstructie bij een aandelenove...

Rb. Gelderland 19-10-2016, ECLI:NL:RBGEL:2016:6091

Instantie

Rechtbank Gelderland

Datum

19 oktober 2016

Magistraten

Mr. J.D.A. den Tonkelaar

Zaaknummer

299565

Folio weergave

[Download gedrukte versie \(PDF\)](#)

Vakgebied(en)

Juridische beroepen / Notaris

Insolventierecht / Faillissement

Ondernemingsrecht / Rechtspersonenrecht

Brondocumenten

ECLI:NL:RBGEL:2016:6091, Uitspraak, Rechtbank Gelderland, 19â€0â€2016

Wetgeving

Art. 21 lid 2 Wna; art. 6 Verordening beroeps- en gedragsregels 2011

Essentie

Beroepsaansprakelijkheid. Ministerieweigering. Stroman.

Wanneer dient een notaris door te vragen of dienst te weigeren bij vermoeden van een stromanconstructie bij een aandelenoverdracht?Is de notaris aansprakelijk jegens de onderneming en haar schuldeisers?

Samenvatting

De curator verwijt de notaris dat hij een akte van aandelenoverdracht heeft gepasseerd, waarbij de aandelen van Bedrijf X voor € 1 zijn overgedragen aan een stroman, terwijl het duidelijk had moeten zijn dat die in een toestand van verslaving verkeerde en niet een serieuze koper was. Als gevolg hiervan is het bedrijf ontdaan van een belanghebbende en verantwoordelijke bestuurder en is binnen veertien dagen na de aandelenoverdracht de winkel leeggehaald, waarna dit bedrijf enkele maanden stuurloos is gebleven, totdat noodgedwongen door een van de crediteuren het faillissement is aangevraagd. De notaris had dan ook zijn ministerie moeten weigeren. Door niettemin mee te werken aan de aandelen- en bestuursoverdracht als onderdeel van de stromanconstructie heeft de notaris volgens de curator niet alleen onrechtmatig gehandeld jegens het bedrijf, maar ook jegens haar gezamenlijke crediteuren. De notaris is volgens de curator dan ook aansprakelijk voor de ontstane schade van de gezamenlijke crediteuren.

Rb.: Uit de stukken valt overduidelijk af te leiden bestuurder B een stroman heeft ingezet. Opvallend is dat er geen enkel gegeven is overgelegd over de bedrijfsresultaten of over de reden waarom overdracht voor € 1 plaatsvond. Dat de notaris hierover enige vraag heeft gesteld, is niet gebleken. De aan comparanten voorgehouden akte is uitgebreid, maar deze akte kenmerkt zich door niet-geïndividualiseerde teksten. Daarmee ontbreekt elk zicht achteraf op de vraag hoe de stroman zich destijds ten overstaan van de notaris heeft opgesteld. Door de uitgebreide akte voor te houden in plaats van enkele korte, gerichte vragen te stellen heeft de notaris een schijn duidelijkheid geschapen. Hij heeft daarmee zichzelf de mogelijkheid ontnomen om na te gaan wat er precies aan de hand was. Dat de notaris daarbij geen aantekeningen heeft bijgehouden, komt voor zijn risico. Naar het oordeel van de rechtbank heeft de notaris zijn algemene maatschappelijke zorgplicht geschonden. Door mee te werken aan de overdracht als onderdeel van een stromanconstructie heeft de notaris mede gefaciliteerd dat Bedrijf X binnen veertien dagen na de overdracht werd leeggehaald, met alle gevolgen van dien. Die medewerking is onrechtmatig jegens het bedrijf en haar gezamenlijke crediteuren. De notaris is volledig aansprakelijk.

Verwant oordeel

Zie ook:

- HR 19 februari 2016, ECLI:NL:HR:2016:288, NJ 2016/295, RAV 2016/46;
- HR 26 januari 1996, ECLI:NL:HR:1996:ZC1976, NJ 1996/607;
- HR 28 september 1990, ECLI:NL:HR:1990:AC0095, NJ 1991/473;
- HR 9 maart 1990, ECLI:NL:HR:1990:AC0790, NJ 1990/428;
- Hof 's-Hertogenbosch 26 juli 2016, ECLI:NL:GHSHE:2016:3235, RN 2016/94, RI 2016/97;
- D.T. Boks, *Notariële aansprakelijkheid, Enige aspecten van de civielrechtelijke aansprakelijkheid van de notaris*, Kluwer, Deventer: Kluwer 2002, p. 35-63;
- J.C.H. Melis, *De Notariswet*, Deventer: Kluwer 2012, p. 410-422;
- Website Openbaar Ministerie (<https://www.om.nl/onderwerpen/fraude/faillissementsfraude/>).

Wenk

In deze zaak is de notaris slachtoffer geworden van doortrapte fraude. De aandelen in een kledingbedrijf werden voor € 1 in een door de notaris gepasseerde akte overgedragen aan een stroman. Vervolgens werd het bedrijf leeggehaald en stonden de crediteuren in het kort daarop uitgesproken faillissement met lege handen. Een duidelijk geval van faillissementsfraude, die de laatste tijd veel aandacht krijgt. Volgens het Openbaar Ministerie zou zelfs in een kwart van de faillissementen in Nederland sprake zijn van fraude. Het notariaat draagt in dit verband in het kader van de zogenaamde poortwachtersfunctie een belangrijke verantwoordelijkheid, zoals ook een recent arrest van het Hof 's-Hertogenbosch van 26 juli 2016, RN 2016/94, duidelijk maakt. Hoewel fraude natuurlijk niet altijd te voorkomen is, zijn er verschillende situaties denkbaar waarbij de tussenkomst van de notaris wel van grote toegevoegde waarde kan zijn. De onderhavige zaak lijkt daar een voorbeeld van. De notaris had met het stellen van een aantal gerichte vragen mogelijk kunnen voorkomen dat hij (en de crediteuren) om de tuin werden geleid.

Uit de later gehouden getuigenverhoren rijst immers een tamelijk onthutsend beeld op. De stroman heeft onder ede verklaard dat hij lange tijd aan harddrugs verslaafd is geweest en sedert december 2010 gedetineerd was. Zijn drugsleverancier heeft hem op een gegeven moment opgehaald en naar X gebracht, waar hij 'in de winkel in nieuwe kleren gehesen' werd. Dit was de winkel van het later leeggehaalde bedrijf. Hij werd vervolgens meegenomen naar de bank, waar hij het verhaal moest houden dat hij een zakenman was en dat hij het vliegtuig moest halen en dat hij veel haast had. Bij de bank heeft hij een paar handtekeningen gezet. Verder verklaarde de stroman dat hij ook bij de notaris weer zijn handtekening moest zetten. De notaris heeft wel een formeel verhaal verteld, maar de stroman verklaarde niet te weten wat hij precies gezegd heeft. Verder verklaarde de stroman dat de notaris hem niet had gevraagd of hij de transactie daadwerkelijk aan wilde gaan. De verklaring van de notaris, die ook als getuige is gehoord, helpt ook niet bepaald. De notaris verklaarde: "Wat ik me nog kan herinneren van het verlijden van deze akte? Niets. (...) Ik heb geen aantekeningen gemaakt van de bespreking. Ik heb ervoor gekozen om zoveel mogelijk in de akte te zetten. (...) Ik weet niet wie ik van tevoren heb gesproken over deze akte. Het is niet af te leiden uit mijn agenda. (...) Ik neem aan dat ik heb gevraagd hoe de koopprijs tot stand is gekomen, maar dat weet ik niet." Dat het niet maken van aantekeningen in een dergelijk geval voor risico van de notaris komt, blijkt uit het onder 'Zie ook' genoemde arrest van de Hoge Raad van 19 februari 2016.

Een notaris dient volgens vaste rechtspraak (zie de onder 'Zie ook' genoemde arresten van de Hoge Raad) als beroepsbeoefenaar de zorgvuldigheid te betrachten die van een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot mag worden verwacht. Op hem rust, gelet op zijn positie in het maatschappelijk verkeer en op het vertrouwen dat notarissen als zodanig genieten, een zwaarwegende zorgplicht ten aanzien van wat nodig is voor het intreden van de rechtsgevolgen die zijn beoogd met de in de akte opgenomen rechtshandelingen. Die verplichting geldt niet alleen jegens comparanten, maar jegens alle belanghebbenden. Dit brengt onder meer mee dat de notaris zich er bij het verlijden van een akte van dient te overtuigen dat hetgeen in die akte wordt opgenomen ook inderdaad door de partijen is gewild en begrepen en dat hij dient te controleren of de partijen daadwerkelijk het rechtsgevolg hebben beoogd dat aan de voorliggende rechtshandeling is verbonden. Er was voor de notaris in dit geval voldoende aanleiding om wel kritische vragen te stellen. Opvallend is namelijk niet alleen de betrekkelijk korte termijn tussen de eerste en de tweede overdracht van de aandelen, maar ook het feit dat er geen enkel gegeven is overgelegd over de bedrijfsresultaten of over de reden waarom (opnieuw) overdracht voor € 1 plaatsvond. Een overdracht die bovendien zinloos lijkt, zoals de notaris nota bene kennelijk zelf heeft aangevoerd. Dat de rechtbank in de onderhavige zaak tot de slotsom komt dat de notaris niet aan deze zorgplicht heeft voldaan, is op grond van de vastgestelde feiten wel te begrijpen. De les die uit deze zaak getrokken kan worden, is dat indien de notaris intuïtief mogelijk wel aanvoelt dat er iets niet klopt, niet alleen kritisch doorvragen geboden is, maar daarnaast ook een goede vastlegging van de invulling van de zorgplicht in het dossier noodzakelijk is. Bij te veel twijfel geldt het advies om niet in te halen, lees: om dienst te weigeren. In deze zaak draaien de notaris (en diens verzekeraars) op voor een waarschijnlijk substantieel schadebedrag. Dat had wellicht voorkomen kunnen worden met een kritischer houding van de notaris. Overigens draait de notaris er niet altijd voor op als het fout gaat. De zorgplicht van een notaris gaat volgens de Hoge Raad

blijkens de onder 'Zie ook' genoemde jurisprudentie niet zo ver dat hij zijn opdrachtgever ook behoort te vrijwaren tegen risico's die ook bij een hoge mate van zorgvuldigheid zijnerzijds niet zijn te vermijden. De lat ligt in de praktijk echter hoog!

Partij(en)

Curator in het faillissement van bedrijf X B.V., eiser, hierna: de curator, adv. mr. C.A. Hage, tegen
Gedaagde, adv. mr. E.J.M. van Rijckevorsel-Teeuwen.

Uitspraak

Rechtbank, locatie Arnhem:

1. De procedure

1.1.

Het verloop van de procedure blijkt uit:

- het tussenvonnissen van 8 juni 2016
- het proces-verbaal van comparitie van 7 september 2016.

1.2.

Ten slotte is vonnis bepaald.

2. De feiten

2.1.

Bedrijf X dreef een detailhandel in kleding.

2.2.

Enig aandeelhouder en bestuurder van bedrijf X was van 25 september 2008 tot 11 februari 2010 mevrouw bestuurder A. Van 11 februari 2010 tot 15 april 2010 was haar levenspartner bestuurder B bestuurder van bedrijf X.

2.3.

Bij notariële akte van 11 februari 2010, verleden ten overstaan van gedaagde, zijn de aandelen bedrijf X door bestuurder A voor € 1 verkocht en overgedragen aan Stichting Administratiekantoor X (hierna: Stichting Administratiekantoor), waarvan bestuurder B bestuurder was.

2.4.

Bij notariële akte van 15 april 2010, verleden ten overstaan van gedaagde, zijn de aandelen bedrijf X door Stichting Administratiekantoor voor € 1 overgedragen aan betrokkene (hierna: betrokkene). Bij het verlijden van deze akte compareren bestuurder B, voor Stichting Administratiekantoor en voor bedrijf X, en betrokkene. De overdrachtsakte vermeldt dat Stichting Administratiekantoor aftreedt als bestuurder van bedrijf X en dat betrokkene een algemene vergadering van aandeelhouders houdt, waarop hij als voorzitter optreedt. Op deze vergadering wordt betrokkene tot bestuurder van bedrijf X benoemd.

2.5.

Op of omstreeks 30 april 2010 zijn de in de door bedrijf X gehuurde winkelruimte aan de adres 1 te a-plaats aanwezige winkelvoorraad aan kleding en de inventaris, in aanwezigheid van bestuurder B afgevoerd. De winkel is gesloten en de activiteiten zijn door bedrijf X gestaakt.

2.6.

Op 17 augustus 2010 is bedrijf X failliet verklaard met benoeming van curator in zijn hoedanigheid.

2.7.

In het op 24 maart 2011 gehouden verhoor in het faillissement van bedrijf X heeft bestuurder B verklaard dat de hierboven onder 2.3 en 2.4 bedoelde handelingen, waartoe hij door gedaagde geadviseerd was, bedoeld waren om bestuurder A van de last van het winkelbedrijf te verlossen en 'de onderneming zo goed mogelijk te verkopen'. Op advies van gedaagde is de koopprijs met betrokkene overeengekomen. Een overnamebalans is niet opgesteld. 'Mijn laatste werkdag,' verklaart bestuurder B, 'was volgens mij zaterdag 30 april. Die dag is er een bestelauto komen voorrijden waarmee een deel van de

kleding werd opgehaald, dit was omdat de benedenverdieping geschilderd zou worden (...). Alleen in het magazijn en op de bovenverdieping hing toen nog kleding'.

2.8.

In het genoemde faillissementsverhoor heeft betrokkene verklaard dat hij lange tijd aan harddrugs verslaafd is geweest en sedert december 2010 gedetineerd is. Een zekere M, zijn drugsleverancier, heeft hem op een gegeven moment opgehaald en naar a-plaats gebracht, waar hij 'in de winkel in nieuwe kleren gehesen' werd. Dit was de winkel van bedrijf X. Hij werd vervolgens meegenomen naar Fortis Bank in a-plaats, waar hij 'het verhaal moest houden dat C een zakenman was en dat C het vliegtuig moest halen en dat C veel haast had.' Bij de bank heeft hij een paar handtekeningen gezet. Bij dit alles was ook een jonge man aanwezig, door betrokkene als een kapsoneslijer aangeduid, die hij ook bij een notaris in b-plaats had ontmoet, waar hij stukken moest tekenen.

2.9.

Bij brief van 4 juni 2012 heeft de curator onder meer het volgende aan gedaagde bericht:

"In het faillissement van bedrijf X BV, dat door de rechtbank te Arnhem bij vonnis d.d. 17 augustus 2010 is uitgesproken met aanstelling van ondergetekende tot curator, hebben meerdere verhoren ten overstaan van de rechter-commissaris plaatsgevonden.

Daarin zijn door de gehoorde partijen ook verklaringen afgelegd met betrekking tot de gang van zaken rond de overdracht van de aandelen in bedrijf X BV en de ten overstaan van u verleden notariële akte van aandelenoverdracht d.d. 15 april 2010.

De betreffende verklaringen hebben mij na overleg met de rechter-commissaris in dit faillissement, aanleiding gegeven tot het indienen van een verzoek tot het houden van een voorlopig getuigenverhoor. Daarbij wordt u onder anderen als gerekwestreerde aangemerkt.

(...)

Ik verzoek deze brief mede als een aansprakelijkstelling voor de door de boedel als gevolg van uw optreden geleden schade te beschouwen."

2.10.

In een op 9 januari 2013 gehouden voorlopig getuigenverhoor heeft betrokkene de onder 2.8 genoemde 'jonge man' als 'M geloof ik' aangeduid. Hij heeft daar onder meer verklaard direct voor zijn bezoek aan gedaagde nog heroïne te hebben gebruikt.

2.11.

De in de hiervoor onder 2.9 genoemde brief opgenomen aansprakelijkstelling is herhaald bij e-mail van 12 februari 2015 van de curator aan de advocaat van gedaagde.

3. Het geschil

3.1.

De curator vordert dat de rechtbank bij uitvoerbaar bij voorraad te verklaren vonnis:

1. voor recht verklaart dat gedaagde door te handelen zoals bij de dagvaarding omschreven, onrechtmatig heeft gehandeld jegens bedrijf X en jegens haar gezamenlijke crediteuren,
2. gedaagde veroordeelt aan de curator te vergoeden de door de vennootschap geleden schade, primair bestaande uit het overeenkomstig de bepalingen van de Faillissementswet nader vast te stellen tekort in de boedel, subsidiair nader op te maken bij staat, te vermeerderen met de wettelijke rente daarover vanaf 15 april 2010, althans vanaf 4 juni 2012, althans vanaf de dag der dagvaarding tot aan die der algehele voldoening,
3. gedaagde veroordeelt aan de curator te vergoeden de schade geleden door de gezamenlijke crediteuren, voor zover deze schade niet reeds begrepen zal zijn onder toewijzing van het onder 2. gevorderde, bestaande uit het totaalbedrag van hun onbetaalde vorderingen, primair nader vast te stellen volgens de bepalingen van de Faillissementswet, subsidiair nader op te maken bij staat, te vermeerderen met de wettelijke rente daarover vanaf 15 april 2010, althans vanaf 4 juni 2012, althans vanaf de dag der dagvaarding tot aan die der algehele voldoening,
4. gedaagde veroordeelt in de kosten van deze procedure met inbegrip van de kosten van het voorlopig getuigenverhoor.

3.2.

De curator verwijt gedaagde dat hij een akte van aandelenoverdracht heeft gepasseerd, waarbij de aandelen van bedrijf X door Stichting Administratiekantoor voor € 1 zijn overgedragen aan betrokkene, terwijl het voor hem duidelijk had moeten

zijn dat betrokkene in een toestand van verslaving verkeerde en niet een serieuze koper van de aandelen was. Als gevolg hiervan is bedrijf X – met betrokkene als stroman en slechts formeel bestuurder – ontdaan van een belanghebbende en verantwoordelijke bestuurder en is binnen veertien dagen na de aandelenoverdracht de winkel leeggehaald, waarna bedrijf X enkele maanden stuurloos is gebleven, totdat noodgedwongen door een van de crediteuren het faillissement is aangevraagd. De curator heeft vervolgens een winkelpand aangetroffen zonder inventaris en zonder voorraad. Volgens hem moet de stromanconstructie en de daarmee beoogde opzet voor gedaagde buiten elke twijfel kenbaar zijn geweest. Gedaagde had dan ook zijn ministerie moeten weigeren. Door niettemin mee te werken aan de aandelen- en bestuursoverdracht als onderdeel van de stromanconstructie heeft gedaagde volgens de curator niet alleen onrechtmatig gehandeld jegens bedrijf X, maar ook jegens haar gezamenlijke crediteuren. Benadeling van deze crediteuren was immers voorzienbaar en insolventie van bedrijf X lag in de lijn der verwachtingen. Gedaagde is dan ook aansprakelijk voor de ontstane schade.

3.3.

Gedaagde voert verweer. Op de stellingen van partijen gaat de rechtbank hierna, voor zover van belang, nader in.

4. De beoordeling

4.1.

Gedaagde voert als meest verstrekkend verweer aan dat de curator heeft gehandeld in strijd met zijn klachtplicht omdat hij al op 24 maart 2011 het vermeende gebrek had ontdekt, maar heeft nagelaten zich tijdig bij gedaagde te beklagen. Van een dergelijk beklag is volgens gedaagde geen sprake geweest bij het entameren van het voorlopig getuigenverhoor, omdat het verzoekschrift van 4 juni 2012 niet aan hem is gericht, maar aan de rechtbank. Ook de e-mail van 12 februari 2015, waarin de curator heeft laten weten dat besloten is gedaagde aan te spreken, kan strikt genomen niet worden gekwalificeerd als klacht, nu deze e-mail niet is gericht aan gedaagde zelf en daarin in feite enkel wordt aangekondigd dat gedaagde zal worden aangesproken zonder dat daadwerkelijk wordt geklaagd. Los hiervan was op 12 februari 2015, bijna vier jaar nadat de curator het vermeende gebrek had ontdekt, de klachttermijn reeds ruim verstreken, aldus gedaagde.

4.2.

De rechtbank verwerpt dit verweer reeds omdat een voorlopig getuigenverhoor mede is bedoeld om nader onderzoek te doen naar gebeurtenissen die mogelijk tot een aansprakelijkstelling leiden. Daarvan is in deze zaak overduidelijk sprake, gelet op het gewicht dat de curator moet toekennen aan de feitelijke gang van zaken en de omstandigheden van het geval, zoals daar zijn het optreden en de persoon van betrokkene. In redelijkheid moet het gedaagde dan ook reeds bij de brief van de curator van 4 juni 2012, waarin de curator een voorlopig getuigenverhoor aankondigt en waarbij hij gedaagde als gerekwestreerde aanmerkt (zie 2.9), duidelijk zijn geweest dat hij, gedaagde, het risico liep aangesproken te worden. Waar het een voorlopig getuigenverhoor betreft, had hij bovendien de mogelijkheid zelf getuigen te laten horen, waarvan overigens geen gebruik is gemaakt.

4.3.

Dat sprake is geweest van een stromanconstructie in de hiervoor bedoelde zin is door gedaagde op zichzelf niet gemotiveerd weersproken en vindt ook genoegzaam steun in de stukken van het geding. Gedaagde bestrijdt echter wel dat hem in dat verband een rechtens relevant verwijt valt te maken, althans dat hij (volledig) aansprakelijk kan worden gehouden voor de schade waarvan de curator thans vergoeding wenst te verkrijgen.

4.4.

De rechtbank overweegt in dit verband het volgende. Een notaris dient als beroepsbeoefenaar de zorgvuldigheid te betrachten die van een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot mag worden verwacht. Op hem rust, gelet op zijn positie in het maatschappelijk verkeer en op het vertrouwen dat notarissen als zodanig genieten, een zwaarwegende zorgplicht ten aanzien van wat nodig is voor het intreden van de rechtsgevolgen die zijn beoogd met de in de akte opgenomen rechtshandelingen. Die verplichting geldt niet alleen jegens comparanten, maar jegens alle belanghebbenden. Dit brengt onder meer met zich dat de notaris bij het verlijden van een akte zich ervan dient te overtuigen dat hetgeen in die akte wordt opgenomen ook inderdaad door de partijen is gewild en begrepen en hij dient te controleren of de partijen daadwerkelijk het rechtsgevolg hebben beoogd dat aan de voorliggende rechtshandeling is verbonden.

4.5.

Uit de stukken valt overduidelijk af te leiden dat betrokkene door bestuurder B is ingezet als stroman om bestuurder B formele banden met bedrijf X door te snijden. Hiertoe wendde bestuurder B zich betrekkelijk kort nadat overdracht aan Stichting Administratiekantoor had plaatsgevonden, opnieuw tot gedaagde. Opvallend hieraan is niet alleen deze betrekkelijk korte termijn, maar opvallend is ook dat er geen enkel gegeven is overgelegd over de bedrijfsresultaten in de tussenliggende periode of over de reden waarom opnieuw overdracht voor € 1 plaatsvond, een overdracht die, zoals

gedaagde zelf aanvoert, zinloos lijkt. Dat hierover enige vraag is gesteld door gedaagde aan bestuurder B en/of betrokkene is niet gebleken. In verband hiermee overweegt de rechtbank het volgende.

4.6.

De aan comparanten voorgehouden akte is inderdaad, zoals gedaagde betoogt, uitgebreid in vergelijking met veel andere aktes van overdracht van aandelen, maar deze akte kenmerkt zich ondanks deze uitgebreidheid door niet-geïndividualiseerde teksten. Daarmee ontbreekt elk zicht achteraf op de vraag hoe betrokkene zich destijds ten overstaan van gedaagde heeft opgesteld. Bovendien geldt dat het voorhouden van een dergelijk uitgebreid stuk ook kan betekenen dat van enige gedachtewisseling met comparanten hier buiten geen sprake is. In het onderhavige geval zou een dergelijke gedachtewisseling naar het oordeel van de rechtbank onmiddellijk hebben doen blijken dat betrokkene geen idee had van waar hij mee bezig was en dat er dus sprake was van een stromanconstructie. Nergens blijkt immers uit dat hij hiervan wel enig idee had. Door de uitgebreide akte voor te houden in plaats van enkele korte, gerichte vragen te stellen heeft gedaagde een schijn duidelijkheid geschapen. Hij heeft daarmee zichzelf de mogelijkheid ontnomen om na te gaan wat er precies aan de hand was. Dat gedaagde daarbij geen aantekeningen heeft bijgehouden en bewaard van hetgeen hij mogelijk wel met betrokkene heeft besproken komt voor zijn risico.

4.7.

Het voorgaande vindt bevestiging in de door betrokkene afgelegde verklaringen. Zo heeft betrokkene in het op 24 maart 2011 gehouden verhoor in het faillissement van bedrijf X onder meer het volgende verklaard:

“De notaris heb ik maar even gezien. (...) Ik ben er maar even geweest en heb een paar handtekeningen gezet.”

In het op 9 januari 2013 gehouden voorlopig getuigenverhoor heeft betrokkene onder meer het volgende verklaard:

“Ik moest bij de notaris mijn handtekening zetten. (...) De notaris heeft wel een formeel verhaal verteld, maar ik weet niet wat hij gezegd heeft. (...) U vraagt mij of de notaris mij heeft gevraagd of ik de transactie echt wel wilde aangaan of iets dergelijks. Zo iets heeft hij mij niet gevraagd.”

4.8.

Ten slotte wijst de rechtbank op hetgeen gedaagde in dit verband zelf ter comparitie heeft verklaard:

“Wat ik me nog kan herinneren van het verlijden van deze akte? Niets. (...) Ik heb geen aantekeningen gemaakt van de bespreking. Ik heb ervoor gekozen om zoveel mogelijk in de akte te zetten. (...) Ik weet niet wie ik van tevoren heb gesproken over deze akte. Het is niet af te leiden uit mijn agenda. (...) Ik neem aan dat ik heb gevraagd hoe de koopprijs tot stand is gekomen, maar dat weet ik niet.”

4.9.

Naar het oordeel van de rechtbank leiden de hiervoor geschetste feiten en omstandigheden, in onderling verband en samenhang bezien, tot de slotsom dat gedaagde zijn algemene maatschappelijke zorgplicht heeft geschonden. Weliswaar hebben de comparanten op zichzelf daadwerkelijk met de voorliggende rechtshandeling een aandelen- en bestuursoverdracht beoogd, maar door mee te werken aan die overdracht als onderdeel van een stromanconstructie heeft gedaagde mede gefaciliteerd dat bedrijf X binnen veertien dagen na de overdracht werd leeggehaald, met alle reeds geschetste gevolgen van dien. Die medewerking is onrechtmatig jegens bedrijf X en haar gezamenlijke crediteuren.

4.10.

Gedaagde betwist dat causaal verband bestaat tussen zijn handelen en de vermeende schade. De aandelenoverdracht was geen noodzakelijke voorwaarde om te bewerkstelligen dat betrokkene bedrijf X in handen zou krijgen. Er had enkel een bestuurswissel kunnen plaatsvinden bij zowel bedrijf X als Stichting Administratiekantoor, stelt gedaagde. Voorts geldt, zo stelt gedaagde, dat ook in het geval hij zijn diensten zou hebben geweigerd, de vermeende schade zou zijn ingetreden, nu uit alle verklaringen blijkt dat bestuurder B vanaf het begin het voornemen had om de zaak te verkopen.

4.11.

De rechtbank verwerpt dit verweer. Er bestaat in voldoende mate causaal verband tussen de medewerking van gedaagde aan de aandelen- en bestuursoverdracht als onderdeel van een stromanconstructie, waardoor het mogelijk werd om bedrijf X leeg te halen, en de daardoor ontstane schade. Dat er mogelijk ook andere methodes waren om hetzelfde doel te bereiken en dat de schade bij weigering van gedaagde evengoed zou kunnen zijn ontstaan, doet niet af aan het feit dat gedaagde desbewust de hiervoor omschreven constructie heeft gefaciliteerd, nog daargelaten dat het maar zeer de vraag is of die andere methodes het gewenste resultaat zouden hebben gehad.

4.12.

Met het verlijden van de notariële akte van 15 april 2010, waarbij de aandelen bedrijf X door Stichting Administratiekantoor

voor € 1 zijn overgedragen aan betrokkene, heeft gedaagde gelegenheid gegeven om bedrijf X leeg te halen, hetgeen niet veel later ook daadwerkelijk is gebeurd. Hierbij moet worden bedacht dat op het moment van passeren van de akte volgens zowel de curator als gedaagde en bestuurder B bedrijf X nog een normaal opererende onderneming was. Dat bedrijf X begin 2010 hoe dan ook geen lang leven meer was beschoren, is weliswaar door gedaagde gesteld, maar onvoldoende onderbouwd.

Gedaagde had als redelijk bekwaam en redelijk handelend notaris op dat moment dus met alle mogelijke scenario's rekening moeten houden. Het ambt van notaris beoogt mede bescherming te bieden aan degenen die bescherming behoeven, schuldeisers van bedrijven die het gevaar lopen leeggehaald te worden, tegen stromanconstructies als hier aan de orde, die zijn gericht op het toebrengen van nadeel. Immers, het leeghalen van een onderneming heeft automatisch tot gevolg dat leveranciers onbetaald blijven. Het is volstrekt helder dat dit vervolgens ook onherroepelijk leidt tot het niet meer kunnen voldoen van schuldeisers en dus tot het faillissement van de onderneming. Een en ander betekent naar het oordeel van de rechtbank dat gedaagde aansprakelijk is voor alle door bedrijf X en haar gezamenlijke crediteuren geleden schade die het gevolg is van de verwezenlijking van het risico dat bedrijf X zou worden leeggehaald. Daarbij is niet relevant of de omvang van de schade voor gedaagde tijdens het verlijden van de akte reeds voorzienbaar was.

4.13.

De rechtbank is van oordeel, dat zoals de curator primair heeft betoogd, de door bedrijf X geleden schade dient te worden begroot op het nader vast te stellen tekort in de boedel. Dit tekort omvat bijvoorbeeld de omvang van de openstaande inkoopfacturen van de leveranciers, volgens de curator een bedrag van € 285.020. De rechtbank gaat hier verder niet op in, net zo min als op de andere door de curator in dit verband genoemde bedragen, nu de vordering van de curator is beperkt tot een veroordeling van gedaagde tot vergoeding van de door bedrijf X geleden schade, bestaande uit het overeenkomstig de bepalingen van de Faillissementswet nader vast te stellen tekort in de boedel.

4.14.

De door de gezamenlijke crediteuren geleden schade bestaat uit het totaalbedrag van hun onbetaalde vorderingen, voor zover deze schade niet reeds is begrepen in het nader vast te stellen tekort in de boedel. Zij dient te worden vastgesteld volgens de bepalingen van de Faillissementswet.

4.15.

Een en ander leidt tot de conclusie dat de onder 3.1 sub 1 gevorderde verklaring voor recht toewijsbaar is, evenals het primair gevorderde onder 3.1 sub 2 en 3. De gevorderde wettelijke rente is toewijsbaar vanaf 15 april 2010.

4.16.

Gedaagde voert nog verweer tegen de gevorderde uitvoerbaarverklaring bij voorraad. Indien hij van dit vonnis in hoger beroep gaat, zal tussentijdse executie van het vonnis in eerste aanleg een reëel restitutie risico doen ontstaan. Subsidiair vordert gedaagde dat aan een onverhoopte uitvoerbaarverklaring bij voorraad op de voet van art. 233 lid 3 Rv de voorwaarde wordt verbonden dat door de curator zekerheid wordt gesteld tot een door de rechtbank te bepalen bedrag.

4.17.

De rechtbank ziet in hetgeen door gedaagde is aangevoerd geen reden af te wijken van het uitgangspunt dat degene die een veroordeling tot betaling van een geldsom verkrijgt, vermoed wordt het vereiste belang bij uitvoerbaarverklaring bij voorraad te hebben. In dit geval is dat belang er des te meer omdat de schuldeisers van bedrijf X anders nog langer verstoken blijven van enige uitkering. Ook voor het treffen van een voorziening als bedoeld in art. 233 lid 3 Rv ziet de rechtbank om de voorgaande reden geen aanleiding.

4.18.

Gedaagde zal als de in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De kosten die gevallen zijn bij het voorlopig getuigenverhoor zullen eveneens voor rekening van gedaagde komen. De totale kosten aan de zijde van de curator worden begroot op:

- griffierecht voorlopig getuigenverhoor € 267
- salaris advocaat voorlopig getuigenverhoor € 904 (2 punten x tarief € 452)
- taxe voorlopig getuigenverhoor € 200
- dagvaarding € 77,75
- griffierecht bodemzaak € 21
- salaris advocaat bodemzaak € 904 (2 punten x tarief € 452)

Totaal € 2.373,75

5. De beslissing

5.1.

verklaart voor recht dat gedaagde door te handelen zoals bij de dagvaarding omschreven, onrechtmatig heeft gehandeld jegens bedrijf X en jegens haar gezamenlijke crediteuren,

5.2.

veroordeelt gedaagde aan de curator te vergoeden de door bedrijf X geleden schade, bestaande uit het overeenkomstig de bepalingen van de Faillissementswet nader vast te stellen tekort in de boedel, te vermeerderen met de wettelijke rente daarover vanaf 15 april 2010 tot aan die der algehele voldoening,

5.3.

veroordeelt gedaagde aan de curator te vergoeden de schade geleden door de gezamenlijke crediteuren, voor zover deze schade niet reeds is begrepen onder de onder 5.2 opgenomen veroordeling, bestaande uit het totaalbedrag van hun onbetaalde vorderingen, nader vast te stellen volgens de bepalingen van de Faillissementswet, te vermeerderen met de wettelijke rente daarover vanaf 15 april 2010 tot aan die der algehele voldoening,

5.4.

veroordeelt gedaagde in de proceskosten, aan de zijde van de curator tot op heden begroot op € 2.373,75,

5.5.

verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad,

5.6.

wijst het meer of anders gevorderde af.